

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

1.

Tanzimat Fermanı'nın getirdiği bazı yenilikler:

- Mahkemeler açık olarak yapılacak ve hiç kimse yargılanmadan haksız yere cezalandırılmayacak.
- Vergiler herkesin gelirine göre ve adil bir biçimde toplanacak.
- İsteyen herkes mal ve mülk sahibi olabilecek ve bunu miras olarak bırakabilecek.
- Devlet Müslüman, Hıristiyan ve Musevi bütün halkın can, mal ve namus güvenliğini sağlayacak.

Tanzimat Fermanı'nın getirmiş olduğu bu yenilikler ile Osmanlı Devleti'nde;

- I. Hukukun üstünlüğü kabul edilmiştir.
- II. Mülkiyet hakkı devlet garantisi altına alınmıştır.
- III. Herkesten aynı miktarda vergi alınması kabul edilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.   B) II ve III.   C) I ve III.   D) I, II ve III

2. Sultan II. Mahmud "Ben tebaamdan Müslümanları camide, Hristiyanları kilisede, Musevileri havrada görmek isterim." demiştir.

Buna göre II. Mahmud halkın aşağıdaki hak ve özgürlüklerinden hangisini korumayı amaçlamıştır?

- A) Seyahat   B) Barınma   C) İnanç   D) Yerleşme

3. Kanun-i Esasi'ye göre, Meclis-i Mebusan üyeleri her elli bin erkek nüfusa bir temsilci olmak üzere dört yıl için seçilir ve seçim yoluyla bu göreve gelirler.

Buna göre;

- I. Milletvekilleri belirli bir süreliğine seçilmiştir.
- II. Mecliste farklı gruplar temsil edilmiştir.
- III. Erkek nüfusu seçmen olarak gösterilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.   D) I, II ve III.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

4. Demokrasi; duygu ve düşüncelerin özgürce açıklanabilmesi, yasaların çıkartılması, temel hak ve özgürlüklerin rahatça kullanılabilmesidir. Yönetimde söz sahibi olmuş kişilerin azınlık haklarını korumak suretiyle çoğunluğun görüşlerini kabul etmiş yönetim biçimidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi demokrasinin tanımına uygun bir örnek değildir?

- A) Gazetelerde farklı görüşlere yer verilmesi
- B) En çok oyu alan partinin seçimleri kazanması
- C) Vatandaşların istedikleri aile hekimini seçebilmesi
- D) Kişisel çıkarların toplum çıkarlarından önce gelmesi

5. Eski Türk devletlerinde:

- Adalet bir devlet töresiydi. Hakan bile kanuna aykırı davranırsa cezalandırılırdı.
- Türk kültüründe "meşveret" kavramı vardı. Meşveret akıl toplamak demektir. Yani en doğruyu bulmak için birilerine danışılmasıdır. Bu ise kurultayda yapılırdı.
- Kurultayda, devletin siyasi, askerî ve ekonomik konuları ile ilgili önemli görüşmeler yapılır, kararlar alınırdı. Kağan, kurultay kararlarını dikkate almak zorundaydı. Kurultaya hakanın eşi de katılırdı.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kadınların yönetime katıldığına
- B) Kurultayın danışma meclisi gibi çalıştığına
- C) Önemli kararların Hakan tarafından verildiğine
- D) Hakan'ın da kanunlara uymak zorunda olduğuna

6. Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir. Sosyal Devlet, vatandaşların belirli bir yaşam seviyesinin altına düşmeden yaşayabilmesi ve sosyal-ekonomik haklarla desteklenmesi temeli üzerine kurulmuştur. Bunun için devlet, kötü ekonomik ve sosyal koşullar altında bulunan bireyleri korur. Bu kapsamda eğitim, sağlık, konut hizmetleri, toplum kalkınması ve sosyal güvenlik gibi hizmetleri gerçekleştirir.

Aşağıdakilerden hangisi sosyal devlet özelliklerine uygun bir örnek değildir?

- A) Maddi imkanı olmayan Zeynep'in sınavı kazanıp parasız yatılı olarak eğitimine devam edebilmesi
- B) Yürümekte zorlanan Nimet teyzenin ücretsiz evde sağlık hizmetinden yararlanabilmesi
- C) 18 yaşını dolduran Yağız'ın ülke genelinde yapılan seçimlerde oy kullanabilmesi
- D) Bedensel engelli olan Cihan'a belediye tarafından tekerlekli sandalye hediye edilmesi

7.

Mustafa Kemal Atatürk yukarıdaki sözü ile mecliste aşağıdakilerden hangisinin gerekliliğini savunmaktadır?

- A) Vakıf ve dernekler
- B) Sendikalar
- C) Siyasi partiler
- D) Sivil toplum kuruluşları

8. Demokratik eğitimde “seçme ve seçilme, eleştirme ve eleştirilme, sorumluluk duygusu, kendine güven duygusu, yardımlaşma duygusu, arkadaşlık, adalet, zihinsel eğitim, toplumsal eğitim, ahlak eğitimi” önemli kavramlardır.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisi demokratik eğitim ilkesine aykırı bir davranış olur?

- A) Sınıf başkanlığı seçimlerinde en çok oyu alan öğrencinin sınıf başkanı seçilmesi
- B) Sınıfça gidilecek bir gezide nereye gidileceğine oy birliği ile karar verilmesi
- C) Eğitici kulüplerin belirlenmesinde öğrenci isteklerinin de dikkate alınması
- D) Ayşe'nin kalemini izinsiz aldığı için arkadaşına hakaret etmesi

9. Sultan Abdülmecid zamanında 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı'nın bazı maddeleri şunlardır:

- Vergiler herkesin gelirine göre toplanacaktır.
- Hiç kimse yargılanmadan haksız yere cezalandırılmayacaktır.
- Müslüman, Hıristiyan ve Musevi bütün halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanacaktır.

Buna göre Tanzimat Fermanı'nın;

- I. Toplumsal
- II. Hukuki
- III. Ekonomik

alanlardan hangilerinde düzenleme getirdiği söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

10. “Demokrasi yönetiminin esası, bugün çağdaş anayasanın en belirgin özelliği olarak görülmektedir. Hükümdarlık ve oligarşi, artık zamanı geçmiş geçici şekillerden başka bir nitelik kabul etmezler.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

Aşağıdaki çalışmalardan hangisinin Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda gerçekleştirildiği söylenemez?

- A) Yeni Türk alfabesinin kabulü
- B) Saltanatın Kaldırılması
- C) Cumhuriyet'in ilanı
- D) TBMM'nin açılışı

11. Demokrasi öncelikle yöneticilerin adil, özgür ve düzenli seçimler yoluyla halk tarafından seçildiği yönetim biçimi olarak ifade edilebilir. Seçimlerde halkın çoğunluğunun desteğini alan siyasi partiler, yasaları yapma ve ülke yönetimi ile ilgili kararları alma yetkisini elinde bulundurur. Herkesin temel hak ve özgürlükleri vardır. Devlet, bu hak ve özgürlükleri kanunlarla güvence altına alır.

Buna göre demokrasi ile ilgili;

- I. Hukuk devleti anlayışı benimsenmiştir.
- II. Egemenliğin kaynağı millettir.
- III. Seçim sonuçları halkın oyu ile belirlenir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III

12. Hukuk devleti; her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştiren, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkelerinin ve anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Buna göre;

- I. Ayrım gözetmeksizin herkesin kanun önünde eşit olması
- II. Yasa yapanların da yaptıkları yasalara uyması
- III. Kişi hak ve özgürlüklerinin kanunlarla korunması

ifadelerinden hangileri hukuk devleti kapsamında değerlendirilebilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

13. Sosyal Devlet vatandaşların sosyal durumlarıyla, refahlarıyla ilgilenip iyileştirmeyi onlara insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi sağlamayı ve onları sosyal güvenliğe kavuşturmayı ödev bilen bir devlet anlayışıdır.

Buna göre aşağıdaki uygulamalardan hangisi sosyal devlet anlayışı ile ilgilidir?

- A) Yöneticilerin seçimle iş başına gelmesi
- B) Devletin kimsesiz çocuklara sahip çıkması
- C) Ülkede yaşayan vatandaşların istediği dine inanması
- D) Haksızlığa uğrayan vatandaşın mahkemeye başvurması

14.

“Bir rüyam var. Gün gelecek, eski kölelerin evlâtlarıyla eski köle sahiplerinin evlâtları, Georgia'nın kızıl tepelerinde kardeşlik sofrasına birlikte oturacaklar.

Bir rüyam var. Gün gelecek, bu ulus ayağa kalkıp kendi inancını gerçek anlamıyla yaşayacak. Şunu gerçek kabul ederiz ki, bütün insanlar eşit yaratılmıştır.

Bir rüyam var. Gün gelecek, Alabama eyaleti, küçük siyah oğlanlarla küçük siyah kızların, küçük beyaz oğlanlar ve küçük beyaz kızlarla el ele tutuşup kardeşçe birlikte yürüdüğü bir yere dönüşecek.”

Martin Luther King bu konuşmasıyla aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmıştır?

- A) Eşitlik
- B) Adalet
- C) Ayrımcılık
- D) Demokrasi

15. Köktürk Devleti'nde Bilge Kağan'ın şehirlerin etrafının surlarla çevrilmesi ve ülkede Budizm ve Taoizm'in serbestçe tanıtılması konusunda yaptığı iki teklif Türk Milletinin hayat görüşüne ters düştüğü gerekçesiyle meclis (kurultay) tarafından reddedilmiştir.

Buna göre Köktürk Devleti'nin yönetim anlayışıyla ilgili;

- I. Kurultay hükümdarın yetkilerini sınırlandırmaktadır.
- II. Ülkede son söz hükümdara aittir.
- III. Yönetimde dini anlayış hakimdir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

16. Hukuk devletinde tüm vatandaşlar yasalar önünde eşittir. Vatandaşlar mahkemelerde haklarını aramakta özgürdürler.

Aşağıdakilerden hangisinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bu niteliği ile ilgili bir örnek verilmiştir?

- A) Maddi imkânı olmayan öğrencilere devlet tarafından burs ve yatılılık hizmetinin verilmesi.
- B) Haksız yere işten çıkarılan bir işçinin hakkını aramak için şirket hakkında dava açması.
- C) Genel ve yerel seçimlerde gizli oy, açık sayım yönteminin uygulanması.
- D) Farklı inanca sahip insanların aynı kurumda beraber çalışması.

17. Yunanca demos (halk) ve kratos (yönetmek) sözcüklerini birleştirerek demokrasi kavramını ilk kullanan Atinalılardır. Atina'da yurttaş hem halk meclisinde toplanır, ülke yönetimi ile ilgili kararlara ortak olur hem de kamu görevlerine seçilirdi. Atina'da oturanlar; yurttaş, yabancı ve köle diye üç sınıfa ayrılırdı, sadece yurttaş sınıfı erkeklerin halk meclisine katılma hakkı bulunmaktaydı.

Buna göre;

- I. Yunan uygarlığında halk egemenliği görülmüştür.
- II. Atina'da yaşayan herkes halk meclisine katılmıştır.
- III. Atina'da oturanlar arasında sınıf farklılıkları vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

18. Türk Devletleri'nde Hakan tek başına bir elçiyi huzuruna kabul etmez, sağda hakan solda hatun oturduğu bir zaman elçi huzura alınır. Şölenlerde, kurultaylarda, ibadet ve ayinlerde, harp ve sulh meclislerinde, hatun da mutlaka hakanla beraber bulunurdu. Devlet teşkilatında hatun, kağandan sonra gelen en önemli güçlerden biriydi ve devlet meselelerinde görüşlerini açıkça söylemekten çekinmezdi.

Buna göre hatunla ilgili;

- I. Ülke yönetiminde söz sahibidir.
- II. Devlet teşkilatındaki en yetkili kişidir.
- III. Elçileri hakanla beraber kabul eder.

ifadelerinden hangileri söylenilebilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

19. Demokrasilerde katılım ilkesi ile vatandaşlar yöneticilerin belirlenmesi amacıyla yapılan seçimlerde oy vererek seçme hakkını kullanırlar. Seçimlerde aday olarak seçilme hakkını kullanırlar. Bunun yanında yöneticilerin kararlarında etkili olmak amacıyla dernek ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşları kurarlar. Bu sayede ülke yönetiminde aktif olarak rol alırlar.

Buna göre katılım ilkesinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halkın yönetimde etkili olmasını sağlamak
- B) Toplumsal yardımlaşmayı artırmak
- C) Kültürel değerleri topluma yaymak
- D) Yargının denetlenmesini sağlamak

20.

Benim yaşadığım ülkede anayasa ve kanunlar var. Ancak ülkemde insanlar farklı inançlarından dolayı dışlanabiliyor. Düşüncelerini istediği gibi ifade edemiyor ve düşüncelerinden dolayı suçlanabiliyorlar.

Görseldeki çocuğun yaşadığı ülkede;

- I. Eşitlik
- II. Hukuk
- III. Düşünce özgürlüğü

kavramlarından hangilerine önem verildiği söylenemez?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

21. Demokrasi, siyasal denetimin doğrudan doğruya halkın ya da düzenli aralıklarla halkın özgürce seçtiği temsilcilerin elinde bulunduğu, toplumsal ve ekonomik durumu ne olursa olsun tüm yurttaşların eşit sayıldığı bir yönetim biçimidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi demokrasiyi destekleyen gelişmelerden biri olamaz?

- A) Ortaçağ Avrupa devletlerinde monarşi yönetiminin etkili olması
- B) İngiltere Kralı I. John' un 1215 yılında kendi yetkilerini sınırlandırması
- C) İslamiyetle birlikte insanların birbirine karşı üstünlüğünün reddedilmesi
- D) Fransız İhtilali sonucu İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'nin yayınlanması

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.